

Liidinkoulutusohje

Tämä koulutusohje on Suomen ilmailuliitto (SIL) ry:n hyväksymä yleisesti käytettävä koulutusohje, joka kumoaa 16.12.1996 päivätyn ohjeen ”Liidinkoulutus ja ohjaajan kelpoisuusvaatimukset”. SIL ry on hyväksynyt tämän ohjeen 24.11.2011 ja se astuu voimaan 1.1.2012.

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo.....	1
1. Yleistä	2
2. Lentokoulutusorganisaatio	4
3. Koulutuksessa käytettävä lentopaikka	7
4. Koulutuksessa käytettävät liittimet	7
5. Koulutettavia koskevat määräykset	8
6. Opettajia koskevat määräykset	8
7. Koulutuksen järjestäminen	9
8. Koulutuksesta annettava todistus ja kelpoisuustodistus.....	14
9. Muiden kuin SIL ry:n ohjeiden mukaisten koulutussuoritusten hyväksyminen	15
10. Vakuutukset.....	15
11. Asiakirjojen säilytys.....	16
12. Koulutusorganisaation toiminnan päättyminen	16
13. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.....	17

1. Yleistä

Tässä koulutusohjeessa määritellään Suomen ilmailuliitto ry:n (SIL ry:n) ja sen liidinjäsenyhteisöjen ja liidinjäsenkouluttajien koulutusorganisaatioiden väliset suhteet, koulutusorganisaation rakenne ja vastuuhenkilöt tehtävineen sekä koulutustoiminnan järjestämiseen liittyvät toimintatavat.

Koulutustoiminnan edellytyksenä on suunnitellun koulutustoiminnan laadun ja laajuuden, ilmailumääräyksen OPS M2-9:n asettamien sekä turvallisen toiminnan asettamien vaatimusten täyttyminen.

OPS M2-9:n kohdan 5.1 mukaan liidinkoulutus ei edellytä lentokoulutuslupaa, mutta omilta jäsenyhteisöiltään ja jäsenkouluttajiltaan SIL ry edellyttää tämän ohjeen ja SIL ry:n hyväksymien koulutusohjelmien käyttämistä.

SIL ry:n jäsenellä ei ole oikeutta koulutustoimintansa yhteydessä mainita SIL ry:n nimeä, ellei näin ole toimittu. Ohjeen ja ohjelmien noudattaminen on myös SIL ry:n kelpoisuustodistusten saamisen edellytys.

Mikäli käy ilmi, että jäsenyhteisön koulutusorganisaatio tai sen jäsen ei noudata ilmailun säädöksiä, viranomaismääräyksiä taikka SIL ry:n koulutusohjelmia tai ohjeita, SIL ry voi ryhtyä sääntöjensä kurinpitösäännösten mukaisiin toimenpiteisiin koulutusorganisaation tai sen jäsenen suhteen.

1.1 Soveltamisala

Tämä ohjetta sovelletaan SIL ry:n jäsenten toteuttamaan OPS M2-9 määrittämään koulutukseen mukaan lukien esittelylentokoulutus sekä koulutus- ja kelpoisuustodistusten myöntämiseen tai niiden voimassaolon jatkamiseen.

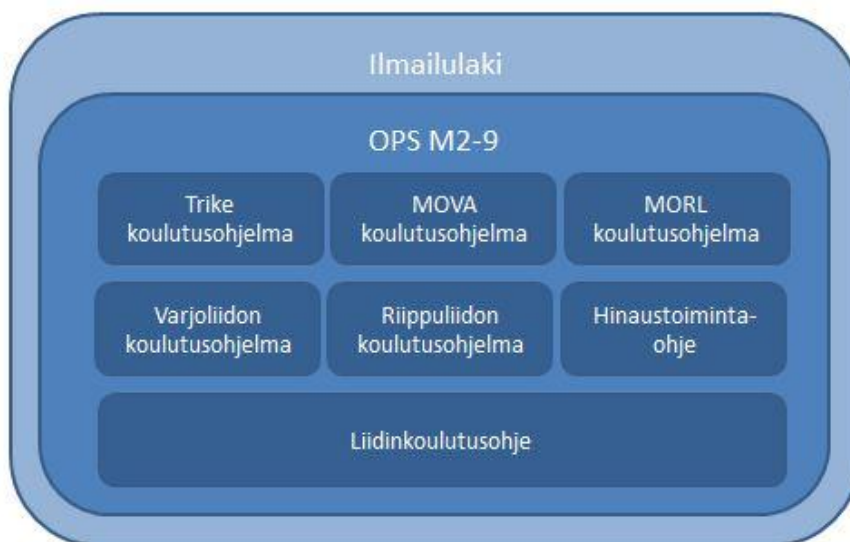
1.2 Määritelmät

Erillisinä koulutusmuotoina pidetään liidinlajeittain eriteltynä jokaista OPS M2-9:n määrittämää erillistä koulutusta. Näitä ovat koulutus itsenäiseksi lentäjäksi, uuden lentoonlähettävän koulutus, koulutus matkustajan kuljettamiseen sekä koulutusta oppilaalle, jolla jo on oikeus lentää itsenäisesti toisella ohjaustavaltaan yhtenevällä, mutta rakenteellisesti erilaisella liidinlajilla.

Vaikka koulutusmuoto sisältyisi itsenäisen lentäjän koulutusohjelmaan, koulutusta pidetään erillisenä koulutusmuotona siltä osin, kun kyse on myös jatkokoulutusta vastaavasta koulutuksesta.

1.3 Koulutusohjeisto

SIL ry:n hyväksymä koulutusohjeiston muodostaa tämän Liidinkoulutusohjeen lisäksi lajikohtaiset koulutusohjelmat ja muut toimintaohjeet. Koulutusohjeiston sisältöä ohjaavat viranomaissäädökset ja viimekädessä ilmailulaki.

2. Lentokoulutusorganisaatio

2.1 Yleistä

2.1.1 Koulutuspäällikön nimeäminen

Jos koulutusorganisaatio on yhdistys, yhtiö tai muu yhteisö kuten rekisteröimätön yhdistys, sen tulee nimetä vastuu- ja yhteyshenkilökseen koulutuspäällikkö. Kun koulutus tapahtuu yksittäisen henkilöjäsenen nimissä, hän toimii koulutuspäällikkönä.

2.1.2 Lennonopettajat

Lentokoulutusorganisaatiossa voidaan koulutuspäällikön lisäksi kuhunkin harjoitettavaan koulutusmuotoon (kohta 1.2) nimetä päälennonopettaja sekä riittävä määrä teoria ja lennonopettajia. Sama henkilö voi toimia useammassa kuin yhdessä tehtävässä.

2.1.3 Sijaisuudet

Koulutuspäällikkö ja päälennonopettajat voivat toimia toistensa sijaisena, jos he täyttävät asianomaisen tehtävän kelpoisuusvaatimukset (kohta 2.2.4 ja 2.3.3).

2.1.4 Vastuuhenkilöiden kelpoisuusvaatimukset

Vastuuhenkilöiden (koulutuspäällikkö ja päälennonopettaja) on täytettävä kohtien 2.2.4 ja 2.3.3 kelpoisuusvaatimukset.

2.1.5 Noudatettavat ohjeet ja normit

Jokaisen koulutusorganisaation jäsenen on huolehdittava siitä, että voimassa olevia säädöksiä ja määräyksiä sekä viranomaisen, SIL ry:n ynnä koulutusorganisaationa toimivan yhteisön tai lentopaikan pitäjän antamia ohjeita ja koulutusohjelmia noudatetaan koulutustoiminnassa.

Koulutusorganisaation omat ohjeet on sovitettava yhdenmukaisiksi muiden normien kanssa. Jokaisen koulutusorganisaation jäsenen on välittömästi puututtava havaitsemiinsa epäkohtiin ja poikkeamiin kohdassa 2.1.5 mainituista normeista ja ryhdyttävä tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin.

2.2 Koulutuspäällikkö

2.2.1 Koulutuspäällikön vastuut

Koulutuspäällikkö vastaa kokonaisuudessaan koulutuksesta. Hänen on valvottava koulutustoiminnan edellytyksiä, koulutuksen edistymistä ja koulutustoimintaa.

2.2.2 Koulutusorganisaation ja -paikkojen hyväksyminen

Koulutuspäällikkö hyväksyy päälennonopettajat, kalustopäälliköt, lennonopettajat ja teoriaopettajat. Hänen on hankittava koulutustoimintaan käytettävistä paikoista ja kalustosta asianmukaiset suostumukset.

2.2.3 Koulutuspäällikön kelpoisuusvaatimukset

Koulutuspäällikön on toiminnallaan osoittanut noudattavansa hyvää ilmailutapaa sekä hänellä tulee olla voimassaoleva liidinjajin lennonopettajan kelpoisuustodistus tai lennonopettajan lupakirja.

2.2.4 Koulutussuoritusten tarkastaminen

Koulutuspäällikkö tai hänen sijaisenaan toimiva tarkastaa kohdassa 1.2 määriteltyjen koulutusmuotojen koulutussuoritukset ja hyväksyy koulutustodistukset sekä kelpoisuustodistushakemukset.

2.2.5 Koulutuspäällikön koulutustodistuksen hyväksyminen

Mikäli sijaisuutta ei kohdassa 2.1.3 mainitulla tavalla ole järjestettävissä annettaessa koulutuspäällikölle itselleen koulutus- tai kelpoisuustodistusta, suoritukset tarkastaa ja hyväksyy koulutusorganisaatioyhteisön edustaja tai jokin toinen ko. kelpoisuuden tai oikeuden hyväksymiseen oikeutettu koulutusorganisaatio.

2.3 Päälennonopettaja

2.3.1 Päälennonopettajan vastuut

Kullekin koulutettavalle liidinjajille voidaan valita päälennonopettaja. Päälennonopettaja valvoo lajinsa lennonopettajien ja koulutettavien toimintaa ja kohdassa 2.1.5 mainittujen normien noudattamista. Ellei päälennonopettajaa nimetä, koulutuspäällikkö hoitaa päälennonopettajan tehtävät.

2.3.2 Koulutuksessa käytettävän kaluston hyväksyminen

Päälennonopettaja hyväksyy lentokoulutuksessa käytettävän kaluston. Päälennonopettajan on suoritettava myös koulutusmuotojensa kalustopäällikön tehtävät, ellei näihin tehtäviin ole erikseen nimetty kalustopäällikköä tai tämän ollessa estyneenä.

2.3.3 Päälennonopettajan kelpoisuusvaatimukset

Päälennonopettajalla on oltava voimassa oleva asianomaisen liidinlajin lennonopettajan kelpoisuustodistus ja hänen on toiminnallaan oltava osoittanut noudattavansa hyvää ilmailutapaa.

2.4 Kalustopäällikkö

Kalustopäällikön on huolehdittava ja valvottava, että liidinlajinsa tai koulutusmuotonsa koulutuksessa käytettävien liitimien ja muun lentokaluston huolto- ja korjaustoiminta sekä lentokelpoisuuden valvonta on järjestetty niin, että määräysten mukaiset toimenpiteet suoritetaan asianmukaisesti ja valmistajan ja SIL ry:n antamien ohjeiden mukaisesti ja että huolto- ja korjaustehtäviä suorittavilla on tehtäväänsä riittävä osaaminen.

Kalustopäällikön on oltava hyvin perehtynyt koulutusmuodossaan käytettävän liidinkaluston tarkastus- ja huoltotoimintaan.

Kalustopäällikkö kirjaa kaluston kirjanpitoon suoritettut tarkastukset ja korjaukset.

3. Koulutuksessa käytettävä lentopaikka

3.1 Lentopaikan vaatimukset

Lentokoulutuksen on tapahduttava lentopaikalta, joka on oppilaiden koulutustaso huomioiden tarkoituksenmukainen ja turvallinen.

Mikäli lentokoulutus tapahtuu OPS M2-9:n kohdan 3.3.1 tarkoittamalta ilmailuviranomaisen hyväksymältä lentopaikalta, on lentopaikan käyttämiseen oltava lentopaikan pitäjän suostumus. Muussa tapauksessa toimintaan on oltava maanomistajan suostumus, ellei kyse ole vapaasti käytettävissä olevasta jääalueesta.

Lentopaikan on oltava vapaa ohjaajalle vaarallisista esteistä tai kohteista niin, että turvallisuus ei vaarannu lentoonlähdön keskeyttämisen tai startista sivuun lähtevän liitimen vuoksi.

3.2 Lentopaikan vähimmäisvarustus

Lentokoulutukseen käytettävällä lentopaikalla on oltava seuraava varustus:

- a) riittävät ensiapuvälineet,
- b) puhelin,
- c) tuulen suunnan osoitin,
- d) loukkaantuneen henkilön kuljetukseen sopiva kuljetusväline, mikäli sairaankuljetusajoneuvoa ei ole mahdollista saada nopeasti paikalle.

4. Koulutuksessa käytettävät liitimet

4.1 Peruskoulutuksessa käytettävän liitimen soveltuvuus

Itsenäisen lentäjän kelpoisuuteen tähtäävä koulutus on annettava maalaskutelineellä varustetulla liitimellä, jonka tulee ominaisuuksiltaan soveltua peruskoulutukseen ja lento-oppilaan henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

4.2 Jatkokoulutuksessa käytettävän liitimen soveltuvuus

Jatkokoulutuksessa käytettävän lentokaluston on sovelluttava sekä lento-oppilaan taitotasolle että henkilökohtaisille ominaisuuksille.

5. Koulutettavia koskevat määräykset

5.1 Oppilaan kelpoisuus

Ennen lentokoulutuksen aloittamista on koulutuspäällikön tai päälennonopettajan todettava, että oppilas täyttää asetetut kelpoisuusvaatimukset. Vaatimusten täyttäminen oikeuttaa oppilaan osallistumaan lentokoulutukseen. Oppilaskelpoisuuden toteaminen sekä hyväksiluettavat aiemmat koulutussuoritukset on hyväksyjän merkittävä oppilaan lentopäiväkirjaan tai koulutuskirjanpitoon.

5.2 Oppilaan kelpoisuuden toteaminen

Peruskoulutuksessa oppilaan kelpoisuuden toteaminen edellyttää, että hän on täyttänyt 15 vuotta ennen koulutuksen alkua ja antanut SIL ry:n hyväksymän kaavan mukaisen vakuutuksen terveydentilastaan. Mikäli lento-oppilas on alle 18-vuotias, hänen on esitettävä holhoojaltaan kirjallinen suostumus liidinkoulutuksen aloittamiseen. Mikäli oppilaan terveydentila ei ilmeisesti vastaa lentosuorituksiin vaadittavaa terveydentilaa, ei oppilaan lentokoulutusta saa toteuttaa.

5.3 Jatkokoulutuksen ikä-, koulutus- ja kokemusvaatimukset

Jatkokoulutuksessa oppilaan tulee täyttää asetetut ikä-, koulutus- ja kokemusvaatimukset ennen koulutusohjelman mukaista lentokoulutusta.

5.4 Lentopäiväkirja

Koulutettavan on pidettävä lentopäiväkirjaa, johon on merkittävä kaikki asianomaisen suorittamat lennot OPS M2-9:n kohdan 4.4.2 mukaisesti. Lennonopettaja varmistaa allekirjoituksellaan oppilaan lennot lentopäiväkirjaan. Koulutettavan on pidettävä lentopäiväkirjaa mukanaan lentokoulutuksen aikana.

6. Opettajia koskevat määräykset

6.1 Opettajan kelpoisuusvaatimukset

Lennonopettajalla on oltava asianomaista koulutusmuotoa ja sen koulutusohjelman vaatimuksia vastaava kelpoisuustodistus ja hänen on oltava koulutuspäällikön ao. tehtävään hyväksymä. Koulutuspäällikkö voi hyväksyä nimetyn osa-alueen teoriaopettajaksi asiantuntijan, joka kokemuksensa, tietojensa ja taitonsa soveltuu toimimaan opettajana.

6.2 Lennonopettajan vastuut

Lennonopettajan on huolehdittava siitä, että hänen johdollaan ja valvonnassaan tapahtuva koulutus on turvallisesti järjestetty, hän sekä lentokoulutukseen osallistuvat noudattavat annettuja ohjeita ja määräyksiä ja kaikilla lentokoulutukseen osallistuvilla on tehtäväänsä riittävä kelpoisuus.

6.3 Koulutusolosuhteiden toteaminen

Lennonopettajan on ennen valvonnassaan olevien oppilaiden lentoja sekä toiminnan aikana todettava lentokaluston kunto, säätila ynnä muut toimintaan vaikuttavat olosuhteet ja lentopaikan soveltuvuus huomioiden oppilaiden tiedot ja taidot.

6.4 Lennonopettajien koulutus

Lennonopettajien kelpoisuuteen ja koulutukseen liittyvät järjestelyt toteutetaan liidinkennonopettajien koulutukseen sovellettavan koulutusohjeen mukaisesti.

7. Koulutuksen järjestäminen

7.1 Yleistä

7.1.1 Käytettävä koulutusohjelma

Lento- ja teoriakoulutus on järjestettävä SIL ry:n hyväksymän koulutusohjelman mukaisesti. Teoreettinen opetus voidaan antaa myös SIL ry:n hyväksymän tietokoneavusteisen itseopiskelukurssin muodossa.

7.1.2 Koulutuksen kokonaisvastuu

Koulutusorganisaatio voi järjestää koulutuksen siten, että toinen SIL ry:n tai ilmailuviranomaisen valvoma koulutusorganisaatio antaa osan lentokoulutuksesta, tai teoriakoulutuksen tai osan siitä, mikäli se koulutustavoitteen kannalta on tarkoituksenmukaista. Koulutustodistuksen antava koulutusorganisaatio vastaa kuitenkin siitä, että koulutusohjelman mukaiset koulutustavoitteet tulevat kokonaisuudessaan saavutetuksi ja koulutussuoritukset ovat asianmukaisesti kirjattuja oppilaan ja koulutusorganisaation koulutuskirjanpitoon.

7.1.3 Oppilaalle annettava materiaali

Peruskoulutuksen alkaessa on kullekin oppilaalle annettava ilmailulaki, lentosäännöt OPS M1-1, ilmailumääräys OPS M2-9, asianomaiset koulutusohjelmat sekä tämä ohje.

Suomen Ilmailukäsikirja (AIP) ja sen voimassaolevat muutokset ja lisäykset (AIC) on esiteltävä ja ilmoitettava niiden saatavuustiedot.

Mikäli koulutus aloitetaan esittelylentokoulutuksena, mainittuja asiakirjoja ei tarvitse antaa esittelylentokoulutuksen aikana, vaan toimitaan kohdan 7.4 mukaisesti.

Jatkokoulutuksessa on kullekin oppilaille annettava tämä ohje, koulutusmuotoa koskevat ilmailumääräykset, sekä koulutusohjelma.

Mainittu materiaali voidaan antaa painettuna, sähköisenä tallenteena tai tietokoneavusteisen itseopiskelukurssin yhteydessä internetin välityksellä ladattavissa olevina tiedostoina tai sivustoina.

7.1.4 Itseopiskelumateriaali

Teoriaopetuksen lisäksi oppilaille on annettava tai osoitettava käyttöön sähköisenä tallenteena riittävä määrä opetusaineistoa oppituntien kertaamiseksi sekä niiden lisäksi suoritettavaa itseopiskelua varten.

7.1.5 Koulutuksen keskeyttäminen

Jos oppilas koulutuksen aikana todetaan sopimattomaksi koulutukseen, on hänen koulutuksensa heti keskeytettävä.

7.1.6 Koulutuksen valvontaoikeus

SIL ry:llä on oikeus valvoa ja seurata annettavaa koulutusta. Sillä on myös oikeus tarkastaa koulutuskirjanpito, oppilaiden lentopäiväkirjat sekä koulutukseen käytettävä kalusto.

7.1.7 Koulutustavoitteiden saavuttamisen toteaminen

Riippu- ja varjoliidon eri koulutusasteisiin vaadittavien suoritusten tai taitojen saavuttamisen toteaa ja hyväksyy koulutuspäällikkö OPS M2-9:n sekä käytettävän koulutusohjelman ja -ohjeiden mukaisesti.

7.1.8 SIL ry:n antama kelpoisuustodistus

Hakemuksesta kelpoisuustodistuksen antaa jäsenilleen SIL ry, pois lukien SP- ja PP1-aste, jonka suorittamisen kuittaa lennonopettaja oppilaan lentopäiväkirjaan.

Suoritetusta jatkokoulutuksesta tai riippu- ja varjoliidon jatkokoulutustasojen suorittamisesta voi SIL ry:n jäsen hakea kelpoisuustodistuksen, jossa nämä suoritukset mainitaan.

7.2 Teoriakoulutus

7.2.1 Teoriaopetukseen osallistuminen

Oppilaan on osallistuttava koulutusohjelman mukaiseen teoriaopetukseen tai opiskeltava opeteltavat aiheet SIL ry:n hyväksymän tietokoneavusteisen etäopiskeluohjelman mukaisesti. Hänen on osallistuttava koulutusorganisaation järjestämiin kirjallisiin kokeisiin. Ilmailun säädösten kirjallisen kokeen on oltava tasoltaan purjelentäjiltä vaadittavaa tasoa. Hyväksytyyn koetulokseen vaaditaan, että oppilas vastaa oikein vähintään 70 prosenttiin kunkin oppiaineen yhteispistemäärästä.

7.2.2 Etäopiskelu

Mikäli oppilas joutuu olemaan poissa teoriakoulutuksesta, hänelle on erikseen annettava opetusta koulutustavoitteen saavuttamiseksi tai hänen on opiskeltava kyseiset aiheet SIL ry:n hyväksymän tietokoneavusteisen etäopiskeluohjelman mukaisesti. Tarvittavasta opetuksesta ja sen toteuttamistavasta ja määrästä kyseisen aineen opettajan ja koulutuspäällikön on päätettävä yhdessä.

7.2.3 Teoriaopetuksesta vapauttaminen

Oppilaan aiemmin saaman muun vastaavan koulutuksen perusteella koulutuspäällikkö voi vapauttaa hänet osaksi tai kokonaan osallistumisesta kurssin oppitunneille tai tietokoneavusteisen etäopiskelun eri osioihin. Teoriaopetuksesta vapautetun oppilaan on kuitenkin osallistuttava koulutusohjelman mukaisiin kuulusteluihin, ellei koulutuspäällikkö erityisistä syistä vapauta oppilasta myös niistä. Koulutuspäällikön on kirjattava opetuksesta ja kuulusteluista vapauttamisen syyt koulutuskirjanpitoon.

7.2.4 Teoriakokeen voimassaoloaika

Hyväksytyt teoriakoe koulutustodistusta varten on voimassa yhden vuoden kokeen suorituspäivästä lukien.

7.2.5 Teoriaopetuksen seuranta

Koulutusorganisaation on pidettävä ajantasaista päiväkirjaa tai koulutuskorttia teoreettisten oppiaineiden opetuksesta, Liikenteen turvallisuusviraston tai SIL ry:n hyväksymän tietokoneavusteisen etäopiskelun eri osioiden suorittamisesta sekä koetilaisuuksista. Niistä on ilmentävä oppituntien, osioiden ja teoriakokeiden päivämäärät, koulutuksen aiheet, opettajat sekä läsnä olleet oppilaat.

7.3 Lentokoulutus

7.3.1 Koulutuksessa käytettävän kaluston tarkastaminen

Päälennonopettajan tai kalustopäällikön on tarkastettava ja hyväksyttävä koulutuksessa käytettävä kalusto ennen lentokoulutuksen aloittamista ja kirjattava tarkastus ja hyväksyntä koulutuskirjanpitoon. Tarkastus on voimassa vuoden tarkastuspäivämäärästä.

7.3.2 Lentokoulutuksen seuranta

Koulutusorganisaation on pidettävä lentokoulutuksesta oppilaskohtaista koulutusohjelman mukaista kirjanpitoa. Kirjanpidosta on ilmentävä oppilaan lennonopettaja, lentokoulutuksen päivämäärät ja lentosuoritukset, lentokoulutuksen vaiheet sekä tarkastuslentojen suoritukset. Koulutuskirjanpito voidaan toteuttaa myös oppilaskohtaisena koulutuskorttina.

7.3.3 Opettajan vaihtuminen koulutuksen aikana

Lentokoulutuksessa on pyrittävä siihen, että lennonopettaja pysyisi samana koko koulutusvaiheen ajan, jotta oppilaan taidollinen eteneminen olisi opettajan tiedossa. Mikäli opettaja vaihtuu, on tilalle tulevan opettajan selvitettävä aiemmalta opettajalta riittävän tarkasti oppilaan taitotaso ja muut erityiset turvallisuuteen vaikuttavat tekijät.

7.3.4 Lentosuunnitelmat ja -ilmoitukset

Valvotulla lentopaikalla on lennonopettajan tarkastettava ja jätettävä vaadittavat lentoa koskevat lentosuunnitelmat ja ilmoitukset. Lentosuunnitelmasta on käytävä selville, että liitimen päällikkönä on lento-oppilas. Lennonopettajan on merkittävä lentosuunnitelmaan sellaiset yhteystiedot, että häneen saadaan välittömästi yhteys.

7.3.5 Tarkastuslento

Koulutusorganisaation on järjestettävä oppilaalle ao. koulutusohjelman mukainen tarkastuslento kelpoisuuden tai oikeuden saamiseksi. Koulutusorganisaatio on velvollinen antamaan tarkastavalle lennonopettajalle tämän pyytämät tiedot oppilaasta ja hänen koulutuksestaan.

7.3.6 Tarkastava lennonopettaja

Peruskoulutuksessa tarkastavana lennonopettajana ei saa olla oppilasta pääasiallisesti kouluttanut opettaja. Tarkastavan lennonopettajan tulee kuulua johonkin koulutusmuotoa kouluttavaan koulutusorganisaatioon tai tämän tulee olla SIL ry:n tarkastavaksi lennonopettajaksi hyväksymä henkilö.

7.3.7 Tarkastuslennon lentoonlähtötavat

Tarkastuslento on suoritettava kaikilla niillä lentoonlähtötavoilla, joita koulutukseen on sisällytetty lukuun ottamatta rinnelähtöä, ellei se ollut ainoa koulutettu lähtötapa. Tällöin vain yhden tarkastuslennon tarkastajana on oltava kohdassa 7.3.6 määritelty henkilö.

7.3.8 Tarkastuslennon suoritusajankohta

Tarkastuslento voidaan suorittaa jo ennen kuin koulutusohjelman minimilentomäärä on täynnä. Puutteiden ilmetessä lentoja ja lisäkoulutusta suoritetaan riittävä määrä, jotta voidaan luotettavasti todeta oppilaan kyvyt hallita vaaditut tiedot ja taidot.

7.3.9 Tarkastuslennon voimassaoloaika

Hyväksytty tarkastuslento on voimassa 6 kk suorituspäivästä lukien.

7.4 Esittelylentokoulutus kaksipaikkaisella liitimellä

Lajin esittelytarkoituksessa voidaan suorittaa esittelylentoja kaksipaikkaisella liitimellä lennonopettajan toimiessa liitimen päällikkönä. Koulutus tulee suorittaa yhtenäisen kurssin muodossa. Esittelylentokoulutus on peruskoulutusta ja se ei ole erillinen koulutusmuoto.

Ennen lentoa oppilaalle kerrotaan harrastuksen yleiset ominaisuudet ja riskitekijät sekä sääolosuhteiden vaikutukset lentotoimintaan. Hänelle tulee opettaa ohjausmenetelmä sekä hänen vaikutuksensa liitimen ohjaukseen ja lentosuoritukseen sekä oppilaan tehtävät lennon aikana ja mitä hän ei saa tehdä.

Oppilaalle on selvitettävä hänen vakuutusturvansa ehdot. Esittelykoulutus on kirjattava koulutusorganisaation koulutuskirjanpitoon. Lentopäiväkirjaa ei tarvitse täyttää. Esittelykoulutussuorituksista on pyydettäessä annettava todistus.

Kyseiset lennot voidaan hyvittää peruskoulutuksen koulutusohjelman suorituksissa, jos varsinaiset koulutuslennot aloitetaan yhden vuoden kuluessa esittelylentojen jälkeen.

8. Koulutuksesta annettava todistus ja kelpoisuustodistus

Koulutuksen päätyttyä koulutusorganisaation on annettava oppilaalle OPS M2-9 mukainen koulustodistus. Koulustodistuksena toimii myös asianomainen merkintä oppilaan lentopäiväkirjaan tai hyväksyty kelpoisuustodistushakemus, jossa on vaaditut tiedot.

Keskeytyneestä koulutuksesta on pyydettäessä annettava oppilaalle todistus opetetuista osa-alueista, hyväksytyistä osasuorituksista ja lentokokemuksesta. Pyyntö tulee tehdä 2 vuoden kuluessa koulutuksen päättymisestä. Todistukseksi soveltuu myös lentopäiväkirja asianmukaisine merkintöineen.

Pyynnöstä koulutusorganisaation on annettava hyväksyntänsä oppilaan kelpoisuustodistushakemukselle.

Kelpoisuustodistuksen myöntää hakemuksesta jäsenilleen SIL ry, kun hakijalla on koulutusorganisaation antama koulustodistus tai kohdassa 9.1 mainittu kelpoisuustodistus.

SIL ry:n myöntämä kelpoisuustodistus on voimassa toistaiseksi.

9. Muiden kuin SIL ry:n ohjeiden mukaisten koulutussuoritusten hyväksyminen

---

9.1 Ulkomailla myönnetty koulutus- tai kelpoisuustodistus

Mikäli henkilöllä on OPS M2-9 mukainen itsenäisen lentäjän ulkomailla myönnetty koulutus- tai kelpoisuustodistus, hän voi hakemuksesta saada SIL ry:n kelpoisuustodistuksen. Tämä edellyttää suomalaisten ilmailun säädösten kouluttamista ja purjelentotasaisen ilmailun säädösten kokeen suorittamista ao. liidinalajin koulutusorganisaation valvonnassa.

9.2 SIL ry:n koulutusohjelman ulkopuoliset koulutussuoritukset

Mikäli henkilöllä on muita kuin SIL ry:n koulutusohjelman mukaisia koulutussuorituksia ja lentokokemusta luotettavasti dokumentoituna, ao. koulutusmuodon koulutusorganisaatio voi hyväksyä nämä osasuorituksiksi koulutustodistusta ja SIL ry:n kelpoisuustodistusta varten.

Tällöin on suoritettava ao. koulutusohjelman mukaiset teoriakokeet, tarkastuslento sekä muut mahdolliset koulutusohjelman vaatimuksista puuttuvat suoritukset ja koulutukset.

Mikäli lentäjän taitotaso ei ilmeisesti ole väitettyjen lento- ja teoriasuoritusten tasolla, on lisäkoulutusta suoritettava riittävä määrä, jotta hän ylittää ao. koulutusohjelmassa vaadittavalle yleisen tason mukaiselle rutiininomaiselle suoritustasolle.

10. Vakuutukset

Ennen lentokoulutuksen aloittamista kullekin oppilaalle on annetta kirjallisesti tiedot toimintaa koskevista koulutuksen aikana voimassa olevista vakuutuksista, niiden ehdoista ja korvaussummista.

Ellei koulutusorganisaatiolla ole oppilaalle liidintoiminnassa sattuvia vahinkoja korvaavaa tapaturmavakuutusta ja kolmannen osapuolen vastuuvakuutusta, on organisaation vakuutusturvaa koskevaan kirjalliseen ilmoitukseen liitettävä suositus liidintoimintaa koskevan tapaturmavakuutuksen ja/tai kolmannen osapuolen vastuuvakuutuksen hankkimisesta.

11. Asiakirjojen säilytys

Koulutusorganisaation on säilytettävä vähintään kahden vuoden ajan asiakirjan päiväyksestä lukien kunkin oppilaan koulutusta ja koulutuksen sisäistä valvontaa koskevat seuraavat asiakirjat:

- a) koulutusorganisaation hyväksymien kelpoisuustodistushakemusten tai koulutustodistusten kaksoiskappaleet,
- b) terveydentilavakuutukset,
- c) teoria- ja lentokoulutusta koskeva kirjanpito,
- d) kirjallisten kokeiden kysymykset ja niihin hyväksyttävät vastaukset,
- e) oppilaan koekysymyksiin antamat vastaukset, niiden arvioinnit, arviointipäivä, annettu arvosana ja tieto vastaukset arvioineesta teoria- tai lennonopettajasta,
- f) luettelot teoria- ja lennonopettajista ja niiden muutoksista,
- g) koulutukseen käytetyn lentokaluston tarkastus- ja korjauskirjanpito
- h) sisäisen valvonnan ja sijaisuusjärjestelyjen asiakirjat.

Asiakirjat on pyydettyäessä esitettävä SIL ry:lle tai viranomaiselle tai niiden edustajalle.

12. Koulutusorganisaation toiminnan päättyminen

Mikäli koulutusorganisaatio lopettaa toimintansa, on se velvollinen ilmoittamaan siitä SIL ry:lle ja järjestämään koulutuskirjanpidon säilytyksen siten, että tämän ohjeen kohdassa 11 mainittu asiakirjojen säilytystä koskeva määräaika täyttyy.

13. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

13.1

SIL ry on hyväksynyt tämän ohjeen 24.11.2011. Tämä ohje tulee voimaan 1.1.2012.

Tämä ohje kumoaa ohjeen ” Liidinkoulutus ja ohjaajan kelpoisuusvaatimukset”
16.12.1996.

13.2

”Liidinkoulutus ja ohjaajan kelpoisuusvaatimukset” -ohjeen (16.12.1996) mukaisesti myönnetyt kelpoisuustodistukset ovat niihin merkityn päättymisenkin jälkeen toistaiseksi voimassa.

13.3

Seuraavat OPS M2-9:n (20.2.1996) aikana voimassa olleet SIL ry:n laatimat ja ilmailuviranomaisen hyväksymät liidinkoulutusohjelmat ja -ohjeet ovat edelleen voimassa, kunnes SIL ry on laatinut ja hyväksynyt uudet.

- Riippu- ja varjoliitokurssin opettajakurssin koulutusohjelma (25.8.1997)
- Tandemlentäminen ja tandemkoulutus varjoliitimellä -ohjelma (8.6.2000)